

315**ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW**

z dnia 30 listopada 1972 r.

w sprawie zakresu działania naczelnika gminy, organizacji i zadań urzędu gminy oraz niektórych spraw pracowniczych.

Na podstawie art. 103 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 25 stycznia 1958 r. o radach narodowych (Dz. U. z 1972 r. Nr 49, poz. 314) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Naczelnik gminy jest organem administracji państwowej w gminie oraz organem wykonawczym i zarządzającym gminnej rady narodowej.

2. Naczelnik gminy wykonuje zarządzenia organów nadzórnych.

3. Naczelnik gminy podejmuje działania mające na celu realizację na terenie gminy zadań państwowych, a w szczególności zadań wynikających z planu społeczno-gospodarczego rozwoju kraju i gminy, oraz działania zmierzające do zaspokajania potrzeb mieszkańców gminy.

4. Naczelnik gminy działa zgodnie z przepisami prawa i realizuje kierunki działania ustalone przez gminną radę narodową.

§ 2. W zakresie planowania społeczno-gospodarczego i gospodarki finansowej naczelnik gminy w szczególności:

- 1) opracowuje projekty wieloletnich i rocznych planów społeczno-gospodarczego rozwoju gminy oraz planów finansowania zadań objętych wieloletnimi planami,
- 2) opracowuje projekty budżetu gminy i planu funduszu gminnego,
- 3) składa sprawozdania z wykonania planów i budżetu, a także bieżące informacje o stanie ich realizacji,
- 4) opiniuje projekty planów finansowych przedsiębiorstw i zakładów powiązanych wynikami finansowymi z budżetem gminy,
- 5) opracowuje wnioski dotyczące planowania i finansowania kapitalnych i bieżących remontów zakładów gospodarki komunalnej i mieszkaniowej, oświaty, kultury i innych obiektów,
- 6) przedstawia gminnej radzie narodowej wnioski co do przeznaczenia nadwyżek budżetowych,
- 7) inicjuje i organizuje czyny społeczne oraz kontroluje ich wykonanie.

§ 3. W zakresie rolnictwa, leśnictwa, zadrzewień, gospodarki łowieckiej, gospodarki wodnej, skupu i kontraktacji płodów rolnych oraz przemysłu spożywczego naczelnik gminy w szczególności:

- 1) opracowuje projekty wieloletnich i rocznych planów produkcji rolniczej oraz składa sprawozdania z ich wykonania,
- 2) organizuje i nadzoruje działalność mającą na celu udzielenie pomocy indywidualnym gospodarstwom rolnym w rozwoju produkcji roślinnej i zwierzęcej,
- 3) kontroluje wykorzystywanie sprzętu mechanicznego, stanowiącego mienie społeczne,
- 4) występuje z inicjatywą podejmowania prac melioracyjnych, udziela pomocy spółkom wodnym oraz kontroluje konserwację i eksploatację urządzeń melioracyjnych,
- 5) organizuje zaopatrzenie rolnictwa i wsi w wodę,
- 6) organizuje i kontroluje realizację obowiązków w zakresie planowego odnawiania materiału siewnego zbóż i ziemniaków sadzeniaków, stosowania nawozów mineralnych oraz ochrony roślin,
- 7) zapewnia pomoc organizacyjno-instruktażową gospodarstwom indywidualnym, zmierzającą do rozwoju produkcji roślinnej i zwierzęcej, oraz popiera wdrażanie postępu naukowo-technicznego w rolnictwie,
- 8) kontroluje użytkowanie gruntów rolnych oraz inicjuje i popiera rozwijanie zespołowych form zagospodarowywania gruntów rolnych i leśnych,
- 9) organizuje zagospodarowywanie nieruchomości Państwowego Funduszu Ziemi i ustala formy i sposoby zagospodarowania gruntów tego Funduszu oraz sprawuje kontrolę w zakresie wykonywania umów przez dzierżawców lub najemców tych nieruchomości, racjonalnego przez nich użytkowania gruntów, dokonywania remontów i konserwacji urządzeń,

10) kontroluje stan produkcji rolnej w gospodarstwach chłopsko-robotniczych — szczególnie większych obszarowo; w razie spadku tej produkcji lub jej stagnacji — podejmuje odpowiednie inicjatywy zmierzające do skoncentrowania wysiłku właściciela gospodarstwa na rozwoju jego produkcji lub do zmniejszania obszaru gospodarstw zaniedbanych z powodu pracy ich użytkowników poza rolnictwem,

- 11) współdziała z właściwymi organami w realizacji obowiązkowych ubezpieczeń rolnictwa,
- 12) organizuje społeczne prace przy elektryfikacji wsi i zaopatrzeniu wsi w wodę,
- 13) inicjuje inwestycje i zapewnia konserwację obiektów i urządzeń służących ochronie przeciwpowodziowej,
- 14) nadzoruje organizację skupu i kontraktację produktów rolniczych, z uwzględnieniem wyposażenia i stanu sanitarnego punktów skupu oraz odbioru produktów rolniczych bezpośrednio u producenta, jak również udziela pomocy w organizowaniu skupu i odbioru produktów rolniczych,
- 15) kontroluje działalność lokalnych zakładów przetwarzających produkty rolnicze na potrzeby zaopatrzenia miejscowej ludności,
- 16) troszczy się o zaopatrywanie producentów rolnych w środki produkcji pochodzenia przemysłowego,
- 17) współdziała z administracją lasów państwowych i organizacjami społecznymi w zakresie rozwoju gospodarki leśnej, zadrzewieniowej i łowieckiej oraz czuwa nad prawidłowym szacowaniem szkód łowieckich,
- 18) kontroluje działalność państwowych i spółdzielczych jednostek organizacyjnych oraz organizacji społecznych na terenie gminy w zakresie ochrony środowiska, współdziałając z właściwymi organizacjami ochrony przyrody, i czuwa nad zabezpieczeniem tworów przyrody poddanych ochronie.

§ 4. W zakresie budownictwa powszechnego, gospodarki komunalnej i mieszkaniowej, komunikacji i geologii naczelnik gminy w szczególności:

- 1) opracowuje w ramach planu społeczno-gospodarczego rozwoju gminy zamierzenia inwestycyjne w dziedzinie planowego budownictwa oraz ustala potrzeby materiałowe i kredytowe; udziela pomocy w dostarczaniu rolnikom dokumentacji technicznej na budowę domów mieszkalnych oraz budynków inwentarskich,
- 2) organizuje zespołową odbudowę, przebudowę i budowę wsi oraz sprawuje kontrolę w tym zakresie,
- 3) inicjuje i współdziała w organizowaniu lokalnej produkcji materiałów budowlanych, a także organizuje w tym zakresie pomoc techniczną,
- 4) organizuje wykonywanie planów kapitalnych i bieżących remontów budynków mieszkalnych zarządzanych przez organy gminnej rady narodowej,
- 5) organizuje budowę i utrzymanie urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych o zasięgu lokalnym,
- 6) sprawuje pieczę nad miejscami upamiętnienia walki i męczeństwa narodu polskiego,
- 7) inicjuje i kontroluje budowę i utrzymanie ulic, placów publicznych oraz dróg lokalnych i zakładowych,
- 8) współdziała z właściwymi organami w sprawach oznakowania dróg, mostów i przejazdów kolejowych na terenie gminy,
- 9) zabezpiecza kopaliny przed samowolną eksploatacją i czuwa nad sporządzaniem dokumentacji szkód wyrządzonych w wyniku poszukiwań geologicznych.

§ 5. W zakresie inwestycji naczelnik gminy koordynuje programowanie inwestycji realizowanych na terenie gminy, troszczy się o właściwe ich powiązanie z programami rozwoju rolnictwa i zaspokajaniem potrzeb ludności oraz o sprawne ich wykonywanie.

§ 6. W zakresie handlu, zaopatrzenia ludności i usług naczelnik gminy w szczególności:

- 1) sprawuje kontrolę nad działalnością placówek handlowych oraz zakładów gastronomicznych i usługowych, a także rzemieślniczych, ze szczególnym uwzględnieniem zaopatrzenia ludności w artykuły produkcyjne i konsumpcyjne,
- 2) występuje z inicjatywą zwiększenia produkcji artykułów masowego spożycia, wytwarzanych przez miejscowe uspołecznione zakłady drobnej wytwórczości,
- 3) inicjuje rozwój sieci placówek handlowych, zakładów gastronomicznych i usługowych oraz udziela pomocy w zapewnieniu na ten cel pomieszczeń,
- 4) inicjuje i popiera rozwój przemysłu drobnego i rzemiosła.

§ 7. W zakresie oświaty i kultury naczelnik gminy w szczególności:

- 1) współdziała z dyrektorami szkół w realizacji powszechnego obowiązku szkolnego oraz w organizowaniu nauczania i oświaty dla dorosłych; współdziała w rekrutacji absolwentów wiejskich szkół podstawowych do szkół przysposobienia rolniczego i innych szkół rolniczych stopnia ponadpodstawowego,
- 2) zapewnia pomieszczenia i obsługę gospodarczą szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych,
- 3) współdziała z komitetami rodzicielskimi i sołtysami w organizowaniu dożywiania w szkołach i dowożenia dzieci i młodzieży do szkół oraz w organizowaniu różnych form ich wypoczynku,
- 4) współdziała z dyrektorami szkół i właściwymi organizacjami w dziedzinie pracy z młodzieżą pozaszkolną,
- 5) podejmuje działania w zakresie rozwoju placówek oświatowo-kulturalnych oraz sprawuje kontrolę prawidłowego wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań tych placówek,
- 6) podejmuje działania w zakresie zabezpieczenia i ochrony zabytków kultury i pomników znajdujących się na terenie gminy,
- 7) koordynuje działalność instytucji i organizacji społecznych prowadzących działalność kulturalno-oświatową,
- 8) popiera twórczość miejscowych artystów ludowych.

§ 8. W zakresie spraw socjalno-zdrowotnych, zatrudnienia, kultury fizycznej i turystyki naczelnik gminy w szczególności:

- 1) współdziała w organizowaniu placówek ochrony zdrowia i opieki społecznej oraz sprawuje kontrolę ich działalności,
- 2) zapewnia warunki do przeprowadzania masowych akcji profilaktyczno-zdrowotnych,
- 3) organizuje kontrolę urządzeń socjalnych we wszystkich zakładach pracy położonych na terenie gminy (stołówek, świetlic, urządzeń sanitarnych itp.),
- 4) organizuje działalność w zakresie pomocy społecznej dla dorosłych, a w szczególności pomocy kombatantom i opieki nad nimi, oraz współpracuje z właściwymi organami i organizacjami społecznymi w tej dziedzinie,
- 5) inicjuje rozwój miejscowej produkcji nakładczej i innych form zatrudnienia,

6) współdziała z instytucjami i organizacjami społecznymi w rozwoju kultury fizycznej, sportu, turystyki i wypoczynku na terenie gminy.

§ 9. W zakresie spraw wewnętrznych i obronności Państwa naczelnik gminy w szczególności:

- 1) sprawuje kontrolę nad działalnością miejscowych organów Milicji Obywatelskiej i Ochotniczej Rezerwy Milicji Obywatelskiej dotyczącą zabezpieczenia mienia społecznego, życia, zdrowia i mienia obywateli, spokoju publicznego na terenie gminy oraz współdziała z tymi organami przy wykonywaniu ich zadań,
- 2) współdziała z właściwymi organami państwowymi i organizacjami społecznymi w dziedzinie ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej oraz czuwa nad przestrzeganiem obowiązujących w tym zakresie przepisów,
- 3) udziela pomocy i zapewnia obsługę kolegium do spraw wykroczeń oraz udziela pomocy społecznym komisjom pojednawczym,
- 4) kontroluje działalność stowarzyszeń zwykłych i zarejestrowanych, udziela zezwoleń na zgromadzenia mieszkańców i na zbiórki publiczne na terenie gminy,
- 5) wykonuje zadania wynikające z przepisów o powszechnym obowiązku obrony.

§ 10. 1. Naczelnik gminy jako organ wykonawczy i zarządzający gminnej rady narodowej:

- 1) zapewnia wykonanie uchwał gminnej rady narodowej przez jednostki państwowe i spółdzielcze oraz organizacje społeczne,
- 2) składa gminnej radzie narodowej w terminach przez nią określonych sprawozdania i informacje o swojej działalności i o wykonaniu jej uchwał,
- 3) przedstawia gminnej radzie narodowej coroczne sprawozdania z wykonania planu społeczno-gospodarczego rozwoju gminy oraz budżetu,
- 4) bierze udział w sesjach gminnej rady narodowej,
- 5) przygotowuje projekty uchwał gminnej rady narodowej,
- 6) zapewnia gminnej radzie narodowej, jej prezydium i komisjom obsługę techniczno-kancelaryjną.

2. W razie wystąpienia przez komisję gminnej rady narodowej do naczelnika gminy z wnioskiem dotyczącym działalności kontrolowanej jednostki naczelnik gminy obowiązany jest najpóźniej w ciągu miesiąca powiadomić komisję o sposobie załatwienia wniosku, przy czym nieuwzględnienie wniosku powinno być uzasadnione.

§ 11. 1. Naczelnik gminy wykonuje swoje zadania przy pomocy podległego mu urzędu gminy i kierowników zakładów podporządkowanych gminnej radzie narodowej, a w zakresie oświaty przy pomocy gminnego dyrektora szkół.

2. W skład urzędu gminy wchodzi: biuro urzędu gminy, gminna służba rolna i urząd stanu cywilnego.

3. Naczelnik gminy może upoważnić sekretarza biura i kierownika gminnej służby rolnej do wydawania decyzji w określonych sprawach.

§ 12. 1. Biuro urzędu gminy:

- 1) sprawuje obsługę gminnej rady narodowej, prezydium i komisji,
- 2) zbiera i opracowuje materiały i informacje niezbędne dla działalności organów wymienionych w pkt 1,
- 3) wykonuje zadania zlecone przez naczelnika gminy w zakresie gospodarki i administracji gminy.

2. Pracą biura kieruje sekretarz biura. Sekretarz odpowiada przed naczelnikiem gminy za wykonanie zadań biura, prawidłową organizację pracy, przestrzeganie przepisów prawa, porządku i dyscypliny pracy oraz za prawidłowe i sprawne załatwianie spraw obywateli.

3. Podziału pracy w biurze dokonuje naczelnik gminy na wnioski sekretarza biura.

§ 13. 1. Gminna służba rolna:

- 1) organizuje wykonanie wieloletnich i rocznych planów społeczno-gospodarczego rozwoju gminy w zakresie produkcji rolniczej,
- 2) organizuje, prowadzi i koordynuje doradztwo fachowe w gospodarstwach rolnych, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarstw podejmujących specjalizację produkcji rolnej,
- 3) organizuje i zapewnia racjonalne wykorzystanie środków produkcji oraz właściwe zagospodarowanie ziemi,
- 4) współpracuje z instytucjami i organizacjami rolniczymi działającymi na terenie gminy w zakresie rozwoju i poprawy usług na potrzeby rolnictwa, zaopatrzenia gospodarstw rolnych w środki produkcji oraz w zakresie kontraktacji i zbytu artykułów rolniczych,
- 5) wykonuje inne zadania zlecone przez naczelnika gminy w dziedzinie rolnictwa.

3. Zadania, organizację i skład gminnej służby rolnej, metody jej pracy oraz kwalifikacje i zasady wynagradzania jej pracowników określają odrębne przepisy.

§ 14. Zadania, organizację i działalność urzędu stanu cywilnego regulują odrębne przepisy.

§ 15. W razie niemożności pełnienia obowiązków przez naczelnika gminy zastępuje go sekretarz biura.

§ 16. 1. Powołanie naczelnika gminy przez przewodniczącego prezydium wojewódzkiej rady narodowej jest równoznaczne z zawarciem z nim umowy o pracę na czas nieokreślony.

2. Umowę o pracę z pracownikami urzędu gminy zawiera i rozwiązuje — z zastrzeżeniem ust. 3 — naczelnik gminy.

3. Umowę o pracę z sekretarzem biura zawiera i rozwiązuje naczelnik gminy za zgodą przewodniczącego prezydium powiatowej rady narodowej.

4. Przy przyjęciu do pracy przyznaje się pracownikowi wynagrodzenie w granicach stawek przewidzianych dla danego stanowiska, w wysokości uzależnionej od kwalifikacji pracownika.

§ 17. 1. Ustala się następującą tabelę stanowisk, kwalifikacji i wynagrodzenia naczelnika gminy, pracowników biura oraz kierownika urzędu stanu cywilnego:

Lp.	Stanowisko	Wymagane kwalifikacje zawodowe		Wynagrodzenie miesięczne w stawkach od — do w zł
		wykształcenie	liczba lat pracy zawodowej	
1	2	3	4	5
1.	Naczelnik gminy	wyższe	2	3.400—4.200
		średnie	5	3.200—3.800
2.	Sekretarz biura	wyższe	2	3.400—3.800
		średnie	5	2.200—3.200
3.	Inspektor do spraw budownictwa	wyższe oraz uprawnienia budowlane	—	3.200—4.000
		wyższe	1	2.200—3.200
		średnie oraz uprawnienia budowlane	—	2.200—3.200
		średnie	3	1.800—2.800
4.	Kierownik urzędu stanu cywilnego, główny księgowy, starszy referent	wyższe	1	2.200—3.200
		średnie	3	1.800—2.800
5.	Referent	wyższe	po stażu pracy	1.600—2.400
		średnie		
6.	Referent techniczno-kancelaryjny	średnie	—	1.200—1.800
		podstawowe i kurs maszynopisania	—	1.200—1.500
7.	Stażysta	wyższe	—	1.500—1.900
		średnie	—	1.200—1.500
8.	Wózny	podstawowe	—	1.000—1.300

2. Wynagrodzenie naczelnika gminy, pracowników biura oraz kierownika urzędu stanu cywilnego wolne jest od podatku od wynagrodzeń i potrąceń na składkę emerytalną.

§ 18. 1. Naczelnikowi gminy i sekretarzowi biura przysługuje dodatek mieszkaniowy w wysokości 200 zł dla samotnych i 400 zł dla posiadających rodzinę pod warunkiem zamieszkiwania w miejscowości będącej siedzibą urzędu gminy lub w innej miejscowości na terenie gminy.

2. Dodatek mieszkaniowy, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje w razie zajmowania mieszkania służbowego; czynsz za mieszkanie służbowe jest pokrywany z budżetu gminnej rady narodowej.

§ 19. 1. Tworzy się fundusz nagród dla pracowników biur urzędów gmin i urzędów stanu cywilnego w wysokości 4% planowanego osobowego funduszu płac.

2. Nagrody dla naczelnika gminy przyznaje przewodniczący prezydium powiatowej rady narodowej, a dla pracowników, o których mowa w ust. 1, naczelnik gminy.

§ 20. Środki budżetowe na fundusz socjalny pracowników urzędu gminy objęte są budżetem gminnej rady narodowej.

§ 21. 1. Dyrektorów (kierowników), zastępców dyrektorów (kierowników) oraz głównych księgowych przedsiębiorstw, zakładów i instytucji podporządkowanych gminnej radzie narodowej powołuje i odwołuje oraz ich zaszeregowuje i awansuje naczelnik gminy po zasięgnięciu opinii właściwej komisji gminnej rady narodowej oraz w porozumieniu z kierownikiem właściwego organu administracji prezydium powiatowej rady narodowej.

2. Przyjmowanie do pracy w przedsiębiorstwach, zakładach i instytucjach pracowników nie wymienionych w ust. 1 oraz ich zaszeregowanie, awansowanie i rozwiązywanie z nimi stosunku pracy należy do dyrektorów (kierowników) tych jednostek.

§ 22. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego określi w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami (kierownikami urzędów centralnych):

- 1) zasady prowadzenia sprawozdawczości statystycznej przez urząd gminy,
- 2) zakres materiałów statystyczno-informacyjnych, które powinny być dostarczane przez organy statystyki państwowej naczelnikowi gminy dla dokonywania oceny sytuacji społeczno-gospodarczej gminy i podejmowania działalności koordynacyjnej.

§ 23. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) gminie — należy przez to rozumieć również miasto i gminę, w których działa wspólna rada narodowa,
- 2) gminnej radzie narodowej — należy przez to rozumieć również radę narodową wspólną dla miasta i gminy,
- 3) naczelniku gminy — należy przez to rozumieć również naczelnika miasta i gminy.

§ 24. 1. Traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 lutego 1958 r. w sprawie obowiązków i praw sekretarza gromadzkiego (Dz. U. z 1958 r. Nr 10, poz. 34, z 1959 r. Nr 71, poz. 448 i z 1963 r. Nr 35, poz. 203).

2. Do naczelnika gminy, pracowników biura urzędu gminy oraz kierownika urzędu stanu cywilnego nie mają zastosowania przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 lipca 1966 r. w sprawie ustalenia stanowisk, kwalifikacji i wynagrodzenia pracowników rad narodowych (Dz. U. z 1966 r. Nr 30, poz. 180 i z 1971 r. Nr 10, poz. 106), a także przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 marca 1970 r. w sprawie obsadzania i zmian na stanowiskach pracowniczych w radach narodowych oraz w przedsiębiorstwach, zakładach i instytucjach podporządkowanych radom narodowym (Dz. U. Nr 7, poz. 58) oraz uchwały Rady Ministrów i Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 30 grudnia 1970 r. w sprawie podwyżki najniższych płac, wprowadzenia dodatków do płac dla niektórych grup pracowników, podwyżki zasiłków rodzinnych oraz niektórych emerytur i rent (Monitor Polski Nr 44, poz. 352).

§ 25. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1973 r.

Prezes Rady Ministrów: P. Jaroszewicz